

УДК 378.011.3-051:373]:17.022.1

ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ПРОФЕСІЙНИЙ ІМІДЖ ВИХОВАТЕЛЯ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ» МАЙБУТНІМ БАКАЛАВРАМ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 012 ДОШКІЛЬНА ОСВІТА

Людмила Загородня, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри дошкільної педагогіки і психології, Глухівський національний педагогічний університет імені Олександра Довженка.

ORCID: 0000-0002-2217-1041

E-mail: l.zagorodnya69@gmail.com

У статті здійснено аналіз досліджень з проблеми фахової підготовки й формування іміджу майбутніх вихователів, використання театральної педагогіки в означеному процесі. Представлено зміст, види початкових занять – інформаційні лекції з елементами дискусії, ретроспективного аналізу та наперед запланованими помилками; практичні заняття, побудовані на інтерактивних технологіях і методи викладання дисципліни «Професійний імідж вихователя закладу дошкільної освіти» майбутнім вихователям. Акцентовано увагу на театральній педагогіці як засобові формування іміджотвірної компетентності педагогів.

Ключові слова: майбутні вихователі; фахова підготовка; імідж; компоненти іміджу вихователя; професійний імідж; засоби формування іміджу; іміджотвірна компетентність; театральна педагогіка.

TEACHING THE DISCIPLINE “PROFESSIONAL IMAGE OF A PRESCHOOL EDUCATION TEACHER” TO FUTURE BACHELORS OF SPECIALTY 012 PRESCHOOL EDUCATION

Lyudmila Zagorodnia, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Head of the Department of Preschool Pedagogy and Psychology, Oleksandr Dovzhenko Glukhiv National Pedagogical University.

ORCID: 0000-0002-2217-1041

E-mail: l.zagorodnya69@gmail.com

The article analyzes research on the problem of professional training, the formation of the image of future educators, the use of theatrical pedagogy in the training of specialists in the educational field. It was found that the preparation of future educators to create a professional image is a relevant and important task of higher education, however, the scientific and methodological support of this process is not sufficiently developed. The content, types of initial classes with teaching methods (information lectures with elements of retrospective analysis, discussions and pre-planned errors; practical classes built on interactive technologies: “Microphone”, “Stream of thoughts”, “Change position”, simulation games, etc.) of the elective discipline “Professional image of a preschool teacher” are presented. It is emphasized that the specified educational

component integrates the professional knowledge of future teachers in normative disciplines, develops their image-forming competence and creates a basis for studying the educational component "Image of a preschool educational institution", the elective components "Image of a director of a preschool educational institution", "Image of a methodologist of a preschool educational institution" by applicants for the master's level of higher education. The lectures reflect the characteristics of imageology, pedagogical imageology, components of the educator's image, methods of its construction and development, image-making skills.

Examples of conducting lecture and practical classes using active and interactive teaching methods are given. Attention is focused on theatrical pedagogy as a means of comprehensive formation of visual, verbal, internal, professional components of the educator's image and improvement of image-making competence of future preschool education specialists.

Keywords: *future educators; professional training; image; components of the educator's image; professional image; means of image formation; image-forming competence; theatrical pedagogy.*

Сучасні замовники освітніх послуг обирають не тільки педагога, який володіє на високому рівні компетентностями, а ще зважають на його імідж професіонала. Імідж як полікомпонентний, динамічний феномен вихователя створює у свідомості цільової аудиторії, з якою він взаємодіє, цілісний образ фахівця. З цих позицій підготовка майбутніх вихователів до створення, розвитку й корекції професійного іміджу є важливим завданням вищої школи, адже саме вища освіта – вагомий чинник прогресу та конкурентоспроможності фахівців на європейському і світовому ринках праці. Результатом такої підготовки є іміджотвірна компетентність майбутніх вихователів. Її формування відбувається під час вивчення нормативних дисциплін, зокрема «Вступ до спеціальності», «Педагогіка дошкільна», «Основи педагогічної майстерності» та вибіркового компонента «Професійний імідж вихователя закладу дошкільної освіти». Чільне місце у підготовці майбутніх бакалаврів спеціальності 012 Дошкільна освіта до побудови, розвитку і корекції професійного іміджу займає театральна педагогіка.

Сучасні публікації з проблеми професійної підготовки майбутніх вихователів належать Н. Гавриш, Н. Шкляр (професійна підготовка майбутніх педагогів-вихователів до роботи з дітьми раннього віку на етапі адаптації до нових соціальних умов) [4], А. Бубіну, Є. Дурманенко, А. Циплюк (особливості підготовки майбутніх вихователів до організації ігрової діяльності дітей), Л. Гаращенко, О. Літченко, Т. Шинкар (методичні аспекти фахової підготовки майбутніх вихователів до організації здоров'язбереження дітей раннього віку), О. Гнізділовій, О. Карпенко, Ю. Дубовик (професійна підготовка майбутніх вихователів до впровадження ранньої профорієнтації в освітній процес ЗДО), Н. Котелянець, А. Зубалій (підготовка майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти до формування творчих здібностей дітей старшого дошкільного віку), Н. Кривошеї (особливості професійної підготовки майбутніх вихователів до співпраці з родиною вихованців), К. Кузнєцовій, Я. Квасецькій, Т. Колтунович (ретроспектива підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти в Україні), Н. Манжелій, Т. Фазан (підготовка майбутніх вихователів до формування духовно-моральних цінностей у дошкільників в умовах війни), О. Попович (професійна підготовка майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти в контексті ідей гуманістичної освітньої парадигми), С. Сиваш (професійна підготовка майбутніх вихователів до соціалізації дітей дошкільного віку), К. Шовш, О. Біда, А. Маргітич (особливості професійної підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти) та ін.

Так, Н. Гавриш і Н. Шкляр, наголошують на тому, що пріоритетним завданням

підготовки у ЗВО є формування в майбутнього фахівця таких професійних якостей, які забезпечують розуміння особистості та орієнтацію на розвиток і саморозвиток індивідуальності вихованця [4, с. 365].

Аналіз означених вище досліджень і публікацій дозволяє констатувати, що актуальними питаннями підготовки сучасного вихователя є його професійна компетентність щодо організації ігрової діяльності, морального виховання, розвитку творчих здібностей, ранньої профорієнтації, соціалізації, взаємодії з родинами вихованців, реалізації ідей гуманної педагогіки.

Хоча проблема іміджу педагога була актуальною в усі часи, сьогодні обмаль публікацій, які б висвітлювали теоретичні та методичні засади формування іміджу вихователя, вихователя-методиста, керівника ЗДО. Так, публікації, які стосуються деяких аспектів означеної проблеми належать: О. Вашак (теоретико-методичні аспекти вивчення освітнього компоненту «Професійний імідж у педагогічній освіті» у системі підготовки магістрів спеціальності 012 Дошкільна освіта) [10], Т. Марєєвій (підготовка майбутніх вихователів до формування професійного іміджу) [10], С. Попиченко (роль комунікативної компетенції в технології створення іміджу педагога-вихователя дошкільного навчального закладу), Л. Загородній (створення іміджу закладу дошкільної освіти, іміджу вихователя, колективу і директора ЗДО, іміджу середовища і якісних освітніх послуг) та ін. Ми переконані, що імідж закладів дошкільної освіти великою мірою залежить від якості надання ними освітніх послуг та ефективності підготовки фахівців для них у закладах вищої педагогічної освіти [6, с. 181]. Якісна підготовка майбутніх вихователів – важлива умова створення й розвитку їхнього професійного іміджу.

О. Вашак, зазначає, що в сучасних умовах розвитку освіти та суспільства в цілому, особливого значення набуває компетентність магістрантів, а професійна гнучкість, постійне самовдосконалення та саморозвиток відіграють важливу роль у формуванні їх позитивного професійного іміджу та сприяють ефективності їх професійної діяльності у подальшій роботі [3, с. 48].

Дієвим засобом підготовки майбутніх вихователів до створення професійного іміджу є театральна педагогіка, якій в практиці вищої педагогічної школи приділяють, на нашу думку, недостатньо уваги.

Використання театральної педагогіки у підготовці фахівців різних освітніх галузей вивчають О. Голік (підготовка вчителя) [5], С. Іригіна (підготовка майбутніх вчителів музики) [9], О. Абрамович, В. Чорна (теоретико-методологічні аспекти сучасної театральної педагогіки) [1], Н. Серєда, Н. Черненко (використання елементів театральної педагогіки у формуванні педагогічної майстерності майбутніх викладачів), Л. Лимаренко (театрально-педагогічна підготовка майбутніх педагогів у системі професійної освіти), Г. Локарева (театральна педагогіка в професійній підготовці), А. Федорович (взаємозв'язок театральної та педагогічної творчості у діяльності вихователя дошкільного навчального закладу) [12].

Як зазначають С. Абрамович, В. Чорна, на сучасному етапі театральна педагогіка є самостійною галуззю теорії виховання, що охоплює систему методів, прийомів, які забезпечують самовираження особистості у творчо-продуктивній театралізованій діяльності, що здійснюється засобами театральної педагогіки. Підставою моделювання процесу формування суб'єктності здобувачів вищої освіти

засобами театральної педагогіки є розуміння необхідності створення умов і використання форм, насичених елементами театральної творчості в освітній та позааудиторній діяльності [1, с. 153]. Цілком погоджуємося із авторами стосовного того, що завдяки притаманним театральному мистецтву загальним закономірностям процесу навчання особистості воно надзвичайно ефективно та продуктивно застосовується в контексті професійної підготовки фахівців педагогічної галузі [1, с. 157].

За визначенням С. Іригіної «театральна педагогіка» – це феномен, що інтегрує в собі способи, засоби і методи психолого-педагогічного та сценічного впливу на особистість того, хто навчається; використовує для вирішення і реалізації своїх художньо-творчих завдань притаманний і властивий тільки їй емоційно-образний інструментарій: експресивність, видовищність, гедоністичність, динамізм, драматизм, красу дій; і передбачає таку організацію процесу навчання, при якій об'єкт впливу (студент) одночасно є і об'єктом співтворчості [9, с. 69]. Театральна та педагогічна діяльність, будучи близькими по змістовному (комунікативному) та інструментальному (особистість творця і його психофізіологічна природа як інструмент впливу) ознаками, мають низку загальних процесуальних характеристик, які підтверджують наявність подібності в діяльності педагога і актора.

Л. Артемова переконана, що театральна педагогіка, як творчий рівень педагогічної діяльності, містить чимало складових, які забезпечують високу результативність педагогічних зусиль викладача і творче успішне опанування студентами професійними компетентностями [2, с. 50].

О. Голік вважає, що особливу роль у процесі підготовки майбутніх учителів відіграє використання елементів театральної педагогіки, а саме: механізму акторського перевтілення, результатом якого є емоційна заразливість, переконливість та чарівність; створення необхідного самопочуття через використання зовнішньої та внутрішньої техніки актора; сценічної уваги, психофізичної свободи, уяви та фантазії, що є важливими у професійній педагогічній діяльності [5, с. 24].

А. Федорович зазначає, що гарний педагог – це той, хто володіє мистецтвом самовираження, здатністю до перевтілення, співтворчості з колегами, батьками, вихованцями. Розвинути ці здібності можливо завдяки театральній педагогіці [12, с. 239]. Вона наголошує, що саме у засобах театральної педагогіки вихователь може знайти можливості для розкриття власних педагогічних здібностей, творчого потенціалу [12, с. 244].

Аналіз означених досліджень дозволяє стверджувати, що проблемі професійної підготовки педагогів присвячено чимало досліджень, проте питання підготовки майбутніх вихователів до створення професійного іміджу не посіло належного місця в наукових розвідках вітчизняних учених, як і використання театральної педагогіки в цьому процесі.

Мета статті: репрезентувати зміст, види начальних занять і методи викладання дисципліни «Професійний імідж вихователя закладу дошкільної освіти» майбутнім бакалаврам спеціальності 012 Дошкільна освіта.

Освітнім компонентом, який інтегрує професійні знання майбутніх вихователів з нормативних дисциплін і розвиває їх іміджотвірну компетентність є вибіркова дисципліна «Професійний імідж вихователя ЗДО», яку пропонують здобувачам освіти

на 4-му курсі у восьмому семестрі. Підґрунтям для її опанування є знання з нормативних освітніх компонентів «Філософія», «Вступ до спеціальності», «Культура мовлення та виразне читання», «Психологія загальна», «Педагогіка загальна», «Психологія дитяча», «Педагогіка дошкільна», «Основи педагогічної майстерності», фахові методики дошкільної освіти.

Розробляючи зміст дисципліни, ми брали за основу передусім результати дослідження Т. Марєєвої, зокрема матеріали спецкурсу «Тренінг побудови професійного іміджу вихователя дошкільного навчального закладу» [10]. Окрім того, зважали на логіку структурування освітнього компонента «Імідж закладу дошкільної освіти» для здобувачів освітнього ступеня «Магістр» [6] і наступність у викладанні дисциплін здобувачам освіти першого і другого рівнів вищої освіти [8].

Мета дисципліни: формування іміджотвірної компетентності в майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти.

Завдання:

1. Виховувати спрямованість на усвідомлену побудову й розвиток позитивного іміджу вихователя ЗДО та постійне самовдосконалення в галузі педагогічної іміджології.

2. Сформувати системні знання про імідж, імідж вихователя ЗДО, його складники та технології побудови, розвитку й корекції.

3. Сформувати елементарні іміджотвірні вміння, які уможливають усвідомлену й грамотну побудову власного іміджу вихователя закладу дошкільної освіти.

Зміст дисципліни структурують такі теми: «Педагогічна іміджологія як наука», «Визначення і структура іміджу сучасного вихователя закладу дошкільної освіти», «Візуальний компонент іміджу вихователя ЗДО», «Аудіальна складова іміджу вихователя ЗДО», «Внутрішній компонент професійного іміджу вихователя ЗДО», «Професійний складник педагогічного іміджу вихователя ЗДО», «Іміджмейкінг у професійній діяльності вихователя. Використання театральної педагогіки в цьому процесі», «Удосконалення умінь побудови, розвитку й корекції професійного іміджу вихователя ЗДО».

Зміст курсу передбачає проведення лекційних і практичних занять та організацію самостійної роботи студентів. Вивчення дисципліни закінчується заліком.

Після вивчення дисципліни здобувачі вищої освіти повинні знати:

- базові поняття іміджології й педагогічної іміджології зокрема;
- основні типи професійного іміджу вихователя ЗДО, його функції, структурні компоненти, технології створення, розвитку та корекції.

Майбутні вихователі мають уміти:

- аналізувати та оцінювати професійний імідж вихователя ЗДО з огляду на сучасні вимоги замовників освітніх послуг, суспільства до фахівця дошкільної освіти;
- добирати оптимальні засоби побудови, розвитку і корекції власного позитивного професійного іміджу вихователя і, за потреби, їх використовувати;
- реалізовувати технологію створення, розвитку та корекції власного іміджу в професійній діяльності.

Окрім того, в процесі вивчення вибіркової дисципліни майбутні вихователі мають удосконалити низку спеціальних компетентностей, які у них формувалися та програмних результатів навчання, яких вони набували під час опанування нормативних

освітніх компонентів «Вступ до спеціальності», «Педагогіка дошкільна», «Основи педагогічної майстерності», а саме:

КС. Здатність працювати з джерелами навчальної та наукової інформації.

КС. Здатність до комунікативної взаємодії з дітьми, батьками, колегами.

КС. Здатність до самоосвіти, саморозвитку, до безперервності в освіті для постійного поглиблення загальноосвітньої та фахової підготовки, перетворення набуття освіти в процес, який триває впродовж усього життя людини.

КС. Здатність організовувати дитячий колектив, створювати в ньому рівноправний клімат і комфортні умови для особистісного розвитку вихованців та їхньої соціальної інтеграції;

ПР. Будувати цілісний освітній процес з урахуванням основних закономірностей його перебігу. Оцінювати власну діяльність як суб'єкта педагогічної праці.

ПР. Здійснювати суб'єкт-суб'єктну взаємодію і розвивальне міжособистісне педагогічне спілкування з дітьми дошкільного віку та особистісно- і соціально зорієнтоване спілкування з батьками.

У процесі вивчення дисципліни «Професійний імідж вихователя закладу дошкільної освіти» майбутні вихователі мають знати такі основні поняття: «імідж», «іміджологія», «дошкільна іміджологія», «професійний імідж», «позитивний професійний імідж вихователя», «іміджмейкінг», «іміджотвірна компетентність», «засоби формування іміджу», «театральна педагогіка», «цільова аудиторія», «самовдосконалення».

Пропонована програма розрахована на 90 академічних годин (3 кредити): 18 годин лекційних занять, 18 годин практичних занять, 54 години самостійної роботи – для здобувачів освіти денної форми навчання та 4 години лекційних занять і 4 години практичних занять і 82 години самостійної роботи – для студентів заочної форми навчання. Вивчення дисципліни завершується заліком.

Викладання дисципліни побудовано на інтерактивних технологіях, які можуть успішно використовуватися в умовах офлайн, онлайн та змішаного навчання. Цілком погоджуємося із Н. Науменком, який наголошує на тому, що в процесі інтерактивної навчальної діяльності студенти розвивають та вдосконалюють свої психологічні, пізнавальні, моральні, інтелектуальні, комунікативні якості. Дослідник виокремлює і важливу організаційно-педагогічну умову розвитку здатності студентів до інтерактивної дистанційної навчальної взаємодії – комбінування її різноманітних форм в освітньому процесі педагогічного університету [11, с. 18], що, на наш погляд, є актуальним в сучасних умовах навчання.

Засобами навчання ми обрали презентації до лекцій, відео до практичних занять, електронний варіант лекцій, статті у фахових виданнях, наукові й методичні публікації в інтернеті, методичні вказівки до виконання самостійних робіт, тестові контрольні завдання.

У викладанні вибіркового освітнього компонента використовували такі види лекцій за способом викладу навчального матеріалу – проблемну, з елементами дискусії, ретроспективного аналізу, з наперед запланованими помилками. Усі лекції супроводжувалися демонструванням презентацій, відео. У процесі лекції через репродуктивні, проблемні запитання з'ясовували, що здобувачі знають стосовно питань, які розглядаються, а потім подавали нову інформацію. Іноді спонукали до

дискусії. У кінці заняття відводили кілька хвилин на загальне оцінювання лекції, висловлювання вражень про її зміст та використані викладачем методи і прийоми.

Матеріал дисципліни подавався здобувачам освіти за принципом від загального до конкретного, а саме: спочатку розкривали сутність іміджології як науки, потім – педагогічної іміджології, професійного іміджу вихователя, характеристики його компонентів і, насамкінець, технологію побудови, розвитку й корекції іміджу.

Так, першу лекцію, інформаційну, з елементами дискусії було проведено з теми «Коротка характеристика дисципліни. Педагогічна іміджологія як наука, її об'єкт і предмет». Під час неї формували в здобувачів освіти уявлення про мету, завдання та структуру дисципліни, її зв'язок з іншими освітніми компонентами, презентували основні поняття, які мають засвоїти в процесі її вивчення. Ознайомлюючи з метою дисципліни, з'ясовували сутність терміна «іміджотвірна компетентність вихователя». При цьому просили здобувачів освіти дати своє визначення і вже потім демонстрували власне, а саме: «Іміджотвірна компетентність вихователя ЗДО – це інтегрована, динамічна, полікомпонентна особистісна якість педагога, яка характеризується органічною єдністю спрямованості на іміджотвірну діяльність, знань і вмінь у галузі іміджотворення, рефлексії й самовдосконалення та уможливорює створення, розвиток і корегування власного іміджу професіонала».

Окрім того, під час першого заняття майбутні фахівці дошкільної освіти ознайомлювалися із характеристикою іміджології як науки про технологію створення іміджу, сутністю феномену «імідж», педагогічною іміджологією. У процесі викладання матеріалу лекції використовували репродуктивні: «Що таке імідж, іміджологія?» і проблемні запитання: «Як ви думаєте, скільки є різновидів іміджу?», «Чи потрібна дошкільна іміджологія?». Окрім того, пропонували завдання: сформулювати визначення поняття «дошкільна іміджологія» та визначити мету і завдання цієї науки. У кінці лекції давали домашнє завдання, яке студенти мали виконати до наступної лекції: повторити матеріал, який стосується структури і характеристик педагогічної майстерності вихователя ЗДО, використовуючи посібник Л. П. Загородньої та С. А. Тітаренко «Педагогічна майстерність вихователя дошкільного закладу» [7].

Друга лекція з теми «Сутність і структура іміджу сучасного вихователя закладу дошкільної освіти», інформаційна, з ретроспективним аналізом й елементами дискусії. Вона ознайомлювала студентів із сутністю поняття «професійний імідж вихователя закладу дошкільної освіти», властивостями іміджу вихователя закладу дошкільної освіти як різновиду професійного іміджу, його видами та компонентами. Під час лекції здобувачам освіти задавали такі запитання: «Пригадайте який імідж мала ваша вихователь?», «Які складники іміджу вашого вихователя можете виокремити?», «Що, на вашу думку, вплинуло на формування такого іміджу педагога?» і давали завдання: здійснити порівняльний аналіз педагогічної майстерності вихователя і його іміджу, виокремивши спільні й відмінні характеристики.

Третя, четверта, п'ята і шоста лекції були присвячені характеристиці компонентів іміджу вихователя, а саме: візуальному, вербальному, внутрішньому і професійному. На цих лекціях ми демонстрували невеликі відео, які репрезентували взаємодію вихователя з дітьми, колегами, батьками і спонукали до аналізу тих особливостей зовнішнього вигляду, мовлення, поведінки, фахових умінь, які впливають на створення іміджу вихователя. Важливий висновок, який мали зробити здобувачі освіти в кінці

лекцій: усі компоненти іміджу проявляються і розвиваються в комплексі та залежать від багатьох факторів: індивідуальних особливостей вихователя, рівня його майстерності, досвіду та іміджотвірної компетентності.

Сьома лекція з теми «Іміджмейкінг у професійній діяльності вихователя. Використання театральної педагогіки в цьому процесі», інформаційна, з наперед запланованими помилками. Передовсім здобувачам освіти пропонували інформацію про стратегію та технології формування й розвитку цілісного професійного іміджу вихователя закладу дошкільної освіти, етапи створення (вивчення запитів здобувачів освіти і замовників освітніх послуг; аналіз і оцінка наявного іміджу вихователя; моделювання бажаного професійного іміджу; співвіднесення реального іміджу з бажаним і розроблення програми розвитку і корекції позитивного іміджу; реалізація програми із систематичним контролем і періодичною діагностикою) та засоби, які використовуються на кожному з них (SMART-аналіз, SWOT-аналіз, самоосвіта, самовиховання, самоактуалізація, театральна педагогіка, тренінгові вправи тощо). Звертали увагу і на особливості використання інструментарію прикладної іміджології та ПР-технологій у створенні, розвитку та корекції позитивного професійного іміджу вихователя ЗДО. При цьому задавали запитання: «Як Ви думаєте, з чого слід почати створення іміджу вихователя?», «Якщо імідж у вихователя вже є, але треба його розвивати чи коригувати, то з чого почнете?», «Як би Ви використали ПР-технології у створенні, розвитку чи корекції власного професійного іміджу?». Запитання покликані активізувати знання, які є у здобувачів освіти і сприяти усвідомленому засвоєнню інформації під час лекції. Перед презентацією інформації, яка стосувалася використання театральної педагогіки в процесі іміджмейкінгу, ми задавали запитання: «Як Ви думаєте, театральну педагогіку можна використати для створення, розвитку чи корекції іміджу вихователя? Обґрунтуйте відповідь». Після обговорення висловлених думок і аргументів попереджали студентів, що будемо робити помилки в матеріалі, який їм добре відомий із курсу «Основи педагогічної майстерності», з теми «Театральна педагогіка в професійній діяльності вихователя ЗДО» [7]. Наприклад, робоче самопочуття вихователя характеризується відчуттям надмірної м'язової напруги в певній частині тіла, яке супроводжується великим хвилюванням; відмінною характеристикою театральної і педагогічної діяльності є така: результати театральної і педагогічної творчості динамічні, розвиваються, змінюються. Студенти мали уважно слухати і знаходити ці помилки, а в кінці лекції їх назвати.

Підсумкова лекція «Удосконалення умінь побудови, розвитку й корекції професійного іміджу вихователя ЗДО», інформаційна, висвітлювала сутність процесу самовдосконалення іміджотвірної компетентності вихователя ЗДО, його етапи, засоби і прийоми. Метою лекції було підвести здобувачів освіти до розуміння необхідності постійного вдосконалення власної іміджотвірної компетентності, як важливої умови підтримки і розвитку позитивного іміджу вихователя ЗДО.

Практичні заняття з дисципліни проводили за такою схемою: 1. Актуалізація знань майбутніх вихователів основних понять теми. 2. Обговорення питань теми із застосуванням доцільно обраної інтерактивної технології. 3. Перевірка виконання завдань самостійної роботи. 4. Підбиття підсумків проведення практичного заняття (рефлексія, оцінювання знань і вмінь студентів викладачем).

На початку практичного заняття з метою активізації розумової діяльності

майбутніх вихователів і актуалізації знань щодо сутності основних понять теми, як правило, застосовували різновиди технології колективно-групового навчання, а саме: «Мікрофон», «Продовж речення», «Струмочок думок» тощо.

Наведемо приклад проведення практичного заняття.

Тема. «Іміджмейкінг у професійній діяльності вихователя. Використання театральної педагогіки в цьому процесі»

План проведення заняття

1. Актуалізація знань основних понять теми з використанням технології «Мікрофон».

2. Обговорення питань теми: 1. Іміджмейкінг як сфера діяльності, спрямована на створення позитивного образу педагога. 2. Сутність іміджмейкінгу вихователя ЗДО. 3. Особливості створення, розвитку і корекції позитивного професійного іміджу вихователя ЗДО. 4. Стратегія та технології формування цілісного професійного іміджу. 5. Особливості використання інструментарію прикладної іміджології та ПР-технологій у створенні, розвитку та корекції позитивного професійного іміджу вихователя ЗДО. 6. Специфіка презентації створеного професійного іміджу дітям дошкільного віку, їх батькам, колегам. 7. Використання вихователем потенціалу театральної педагогіки у процесі іміджотворення.

3. Перевірка виконання самостійної роботи.

4. Самоаналіз і самооцінювання роботи на занятті.

Під час технології «Мікрофон» здобувачі освіти давали визначення таких понять: «імідж вихователя закладу дошкільної освіти», «іміджмейкінг», «іміджотворення», «ПР-технології», «засоби іміджмейкінгу», «театральна педагогіка», «психотехніка», «жива фізична дія», «емоційна заразливість», «сценічна увага», «робоче самопочуття», «зовнішня техніка актора» «внутрішня техніка актора».

Знання з основних питань теми перевірялися в процесі гри-симуляції «Тренінг побудови іміджу вихователя ЗДО», до якої студенти готувалися заздалегідь. При цьому усі здобувачі освіти спробували себе і в ролі коуча, і в ролі вихователя, адже кожен добирав і проводив вправи, які стосувалися різних компонентів іміджу педагога. Особливу увагу звертали на використання студентами в процесі тренінгу вправ, які формують і вдосконалюють уміння необхідні і акторам, і вихователям: вербальної і невербальної взаємодії, психотехніки, ситуативної самопрезентації.

Після гри майбутні вихователі репрезентували і захищали моделі іміджмейкінгу вихователя закладу дошкільної освіти. В кінці заняття обмінювалися враженнями й оцінювали свої знання і вміння.

Серед завдань самостійної роботи, які пропонували студентам, чільне місце відвели репродуктивно-творчим і творчим, а саме: написати твір-роздум «Чи потрібен вихователеві ЗДО імідж?», створити модель іміджмейкінгу вихователя, розробити рекомендації щодо формування вербального компонента іміджу педагога, сценарій гри-симуляції, план самовдосконалення іміджотвірної компетентності.

Отже, викладання вибіркової дисципліни «Професійний імідж вихователя закладу дошкільної освіти» сприяє поглибленню знань студентів із нормативних дисциплін «Вступ до спеціальності», «Педагогіка дошкільна», «Основи педагогічної майстерності» та створює підґрунтя для вивчення освітнього компонента «Імідж закладу дошкільної освіти» здобувачами освіти другого (магістерського) рівня вищої

освіти. Якість формування іміджотвірної компетентності майбутніх вихователів залежить від наповнення дисципліни відповідним змістом і добору оптимальних педагогічних технологій, серед яких чільне місце має бути відведено інтерактивним. Подальші наукові розвідки буде спрямовано на вивчення педагогічних умов використання театральної педагогіки у підготовці здобувачів освіти спеціальності 012 Дошкільна освіта до створення позитивного професійного іміджу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Абрамович О., Чорна В. Теоретико-методологічні аспекти сучасної театральної педагогіки. Театральна педагогіка. *Вісник Київського національного університету і мистецтв. Серія: Сценічне мистецтво*. 2023. № 6 (2) С. 153–166. URL: <http://artonscene.knukim.edu.ua/article/view/288156/281947>.
2. Артемова Л. Театральна педагогіка у підготовці до сценічної майстерності студентів – майбутніх акторів. *Освітній дискурс: збірник наукових праць*. 2021. № 36 (8–9). С. 50–60. URL: <https://www.journal-discourse.com/uk/kataloh-statei/2021/2021-r-368-9/teatralna-pedahohi-ka-u-pidhotovtsi-do-stsenichnoi-maisternosti-studentiv-maibutnikh-aktori>.
3. Вашак О. Теоретико-методичні аспекти вивчення освітнього компоненту «Професійний імідж у педагогічній освіті» у системі підготовки магістрів спеціальності 012 Дошкільна освіта/ Інноваційний потенціал професійної підготовки майбутніх фахівців у галузі дошкільної освіти : колективна монографія / за заг. ред. проф. О. А. Гнізділової. Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2024. 466 с. URL: <https://publishing.pnpu.edu.ua/catalog/view/520/734/3528>.
4. Гавриш Н., Шкляр Н. Професійна підготовка майбутніх педагогів-вихователів до роботи з дітьми раннього віку на етапі адаптації до нових соціальних умов. С. 358–372. URL: https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/38918/Gavrysh_Shkliar.pdf?sequence=1&isAllowed=y.
5. Голік О. Використання елементів театральної педагогіки у процесі підготовки майбутніх учителів. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 16: Творча особистість учителя: проблеми теорії і практики*. 2011. С. 20–24. URL: <https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/10089/Gol%D1%96k.pdf?sequence=1&isAllowed=y>.
6. Загородня Л. П. Дисципліна «Імідж закладу дошкільної освіти» як інтегрований складник формування готовності магістрів до забезпечення якості освітнього процесу в закладі дошкільної освіти. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2020. № 1 (95). С. 180–191.
7. Загородня Л. П., Титаренко С. А. Педагогічна майстерність вихователя дошкільного закладу. Суми: Університетська книга, 2023. 319 с.
8. Загородня Л. Підготовка майбутніх магістрів до створення іміджу директора закладу дошкільної освіти. *Науковий вісник Ізмайльського державного гуманітарного університету: збірник наукових праць. Серія: Педагогічні науки*. 2024. Вип. 66. С. 65–73. URL: <http://visnyk.idgu.edu.ua/index.php/nv/article/view/811/719>.
9. Іригіна С. Театральна педагогіка як мистецько-педагогічна проблема у системі диригентсько-хорової підготовки майбутніх учителів-музикантів. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*. Кропивницький: Центральноукраїнський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка, 2017. Вип. 157. С. 65–70. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nz_p_2017_157_15.
10. Марєєва Т. Змістове наповнення процесу підготовки майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів до створення позитивного професійного іміджу *Вісник інституту розвитку дитини. Сер.: Філософія, педагогіка, психологія*. 2013. Вип. 29. С. 92–98. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vird_2013_29_20.
11. Науменко Н. Організаційно-педагогічні умови розвитку здатності студентів педагогічного університету до інтерактивної дистанційної навчальної взаємодії. *Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету*. 2024. Вип. 3. С. 15–25. DOI: <https://doi.org/10.31499/2307-4906.3.2024.312953>.

12. Федорович А. Взаємозв'язок театральної та педагогічної творчості у діяльності вихователя дошкільного навчального закладу. *Наукові записки кафедри педагогіки*. 2014. Вип. 34. С. 237–245. URL: <https://periodicals.karazin.ua/pedagogy/article/view/2947/2681>.

REFERENCES

1. Abramovych, O., Chorna, V. (2023). Teoretyko-metodolohichni aspekty suchasnoyi teatral'noyi pedahohiky. *Teatral'na pedahohika. Visnyk Kyiv's'koho natsional'noho universytetu i mystetstv. Seriya: Stsenichne mystetstvo –Bulletin of the Kyiv National University of Arts. Series: Performing Arts*, 6 (2), 153–166. URL: <http://artonscene.knukim.edu.ua/article/view/288156/281947> [in Ukrainian].
2. Artemova, L. (2021). Teatral'na pedahohika v pidhotovtsi do stsenichnoyi maysternosti studentiv – maybutnikh aktoriv. *Osvitniy dyskurs: zbirnyk naukovykh prats' –Educational discourse: a collection of scientific works*, 36 (8–9), 50–60. URL: <https://www.journal-discourse.com/uk/kataloh-statei/2021/2021-r-368-9/teatralna-pedahohika-u-pidhotovtsi-do-stsenichnoi-maisternosti-studentiv-maibutnikh-aktori> [in Ukrainian].
3. Vashak, O. (2024). Teoretyko-metodychni aspekty vyvchennya osvitr'oho komponentu “Profesiynny imidzh u pedahohichniy osviti” v systemi pidhotovky mahistriv spetsial'nosti 012 Doshkil'na osvita / Innovatsiynny potentsial profesiynoyi pidhotovky maybutnikh fakhivtsiv doshkil'noyi osvity: collective monograph, ed. by O. A. Hnizdilovoyi. Poltava: V. G. Korolenko PNP. URL: <https://publishing.pnp.edu.ua/catalog/view/520/734/3528> [in Ukrainian].
4. Gavrish, N., Shklyar, N. Profesiyna pidhotovka maybutnikh uchyteliv-vykhovateliv do roboty z dit'my rann'oho viku na etapi adaptatsiyi do novykh sotsial'nykh umov, 358–372. URL: https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/38918/Gavrysh_Shklyar.pdf?sequence=1&isAllowed=y [in Ukrainian].
5. Holik, O. Vykorystannya elementiv teatral'noyi pedahohiky u protsesi pidhotovky maybutnikh uchyteliv, 20–24. URL: <https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/10089/Gol%D1%96k.pdf?sequence=1&isAllowed=y> [in Ukrainian].
6. Zagorodnya, L. P. (2020). Dystsiplina “Imidzh doshkil'noho navchal'noho zakladu” yak intehrovana skladova formuvannya hotovnosti mahistriv do zabezpechennya yakosti osvitr'oho protsesu v doshkil'nomu navchal'nomu zakladi. *Pedahohichni nauky: teoriya, istoriya, innovatsiyni tekhnolohiyi*, 1 (95), 180–191 [in Ukrainian].
7. Zagorodnya, L. P., Tytarenko, S. A. (2023). *Pedahohichna maysternist' vykhovatelya doshkil'noho zakladu*. Sumy: Universytet-s'ka knyha [in Ukrainian].
8. Zagorodnya, L. P. (2024). Pidhotovka maybutnikh mahistriv do stvorennya imidzhu dyrektora doshkil'noho navchal'noho zakladu. *Naukovyy visnyk Izmayil's'koho derzhavnoho humanitarnoho universytetu: Zbirnyk naukovykh prats'. Seriya: Pedahohichni nauky*, Issue 66, 65–73 [in Ukrainian].
9. Iryhina, S. (2017). Teatral'na pedahohika yak khudozhn'o-pedahohichna problema v systemi dyryhent-s'ko-khorovoyi pidhotovky maybutnikh pedahohiv-muzykantiv. *Naukovi zapysky. Seriya: Pedahohichni nauky*, 157, 65–70. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nz_p_2017_157_15 [in Ukrainian].
10. Maryeyeva, T. (2013). Zmist protsesu pidhotovky maybutnikh vykhovateliv doshkil'nykh navchal'nykh zakladiv do stvorennya pozytyvnoho profesiynoho imidzhu. *Visnyk Instytutu rozvytku dytyny. Ser.: Filosofiya, Pedahohika, Psykholohiya*, 29, 92–98. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vird_2013_29_20 [in Ukrainian].
11. Naumenko, N. (2024). Orhanizatsiyno-pedahohichni umovy rozvytku zdatnosti studentiv pedahohichnoho universytetu do interaktyvnoyi dystantsiynoyi vzayemodiyi. *Zbirnyk naukovykh prats' Umans'koho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu*, 3, 15–25. DOI: <https://doi.org/10.31499/2307-4906.3.2024.312953> [in Ukrainian].
12. Fedorovych, A. (2014). Vzayemozvy'azok teatral'noyi ta pedahohichnoyi tvorchosti v diyal'nosti vykhovatelya doshkil'noho zakladu. *Naukovi zapysky kafedry pedahohiky –Scientific notes of the Department of Pedagogy*, 34, 237–245. URL: <https://periodicals.karazin.ua/pedagogy/article/view/2947/2681> [in Ukrainian].